

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.
Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
ga izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon: 4801-4805.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.:
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1019

Bombni napad na Alžir

Dvoje sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objav-
lja:

Iz Tunisa ni kaj poročati.
Nemški bombniki so napadli pristanišče Al-
žir, zadeli pristaniške naprave in poškodovali
srednje velik parnik.
Iz skupine, ki je včeraj ponoči bombardirala
Palermo, je protiletalska obramba v pristanišču
Empedocle sestrelila dvoje letal.

Padli za domovino

Seznam izgub v februarju

Rim, 10. marca. AS. Vrhovno poveljstvo Obo-
roženih Sil objavlja: Izgube, ugotovljene v me-
secu febr. in takšne, ki v prejšnjih seznamih niso
bile upoštevane, pa so podatki zanje prišli do 20.
februarja, so naslednje:

Vojna in milica: Severna Afrika: pad-
lih 436, ranjenih 579, pogrešanih 1364.
Rusija (16. seznam): padlih 3125 (le za
845 je dospel uradno potrdilo), ranjenih 12.793,
pogrešanih 38.918.
Balkan in ostalo zasedeno ozem-
lje: padlih 375, ranjenih 723, pogrešanih 95.
Domače ozemlje: padlih 76, ranjenih 124.
Mornarica: padlih 92, ranjenih 156, po-
grešanih 484.
Letalstvo: padlih 59, ranjenih 68, pogre-
šanih 133.
Trgovaška mornarica: padlih 149, ran-
jenih 21.
Seznami padlih so objavljeni v izrednem do-
datku lista »Oborožene Sile«. Slavnim bojevnikom
in njihovim družinam velja nemoljiva in ganjena
hvala za domovino.

Važni sklepi medministrskega odbora

Duce je predsedoval seji ministrskega sveta — Važni ukrepi za izseljence iz mest — Preskrba rodbin padlih in v vojni umrlih — Davčne olajšave za kraje, prizadete po letalskih napadih

Rim, 10. marca. AS. Včeraj ob 10 se je pod
Ducejevim predsedstvom sešel ministrski svet.
Zapisnik na seji je bil državni podtajnik v
predsedstvu vlade. Vlada je poleg drugih obič-
ajnih upravnih ukrepov sprejela še naslednje:

Predsedstvo vlade: na predlog Duceja kot
predsednika vlade je bil sprejet zakonski osnu-
tek o postavitvi narodnega spomenika Gabrielu
d'Annunziu v Pescari na državne stroške. Spo-
menik bo postavljen ob koncu vojne.

Zunanje zadeve: na predlog Duceja kot zu-
nanjega ministra so bili odobreni različni ukrepi.

Notranje zadeve: na predlog Duceja kot
notranjega ministra je bil sprejet zakonski
ukrep s posebnimi določili, ki urejajo stano-
vanjsko vprašanje in vprašanje najemnin za
tiste, ki so jih izselili iz mest.

Italijanska Afrika: na predlog ministra za
Italijansko Afriko so sprejeli zakonski načrt, ki
ureja položaj oseb, prebivajočih ali pristojnih
v Libiji.

Pravosodje: Zakonski načrt z določili za
uveljavitev zakona o ustavitvi kazenskih po-
stopkov in izvedbe kazni. Drugi zakonski načrt
določa posebne ugodnosti pri napredovanju
osebja iz pravosodne službe za zasluge pri mno-
žitvi prebivalstva, kakor je to ugodnosti že už-
ivalo uradništvo iz drugih panog državne uprave.

Finance: na predlog finančnega ministra je
sprejet načrt zakonskega ukrepa o davčnih
olajšavah za kraje, poškodovane po vojnih na-

padih. Načrt določa povračilo davkov, če so
docela ali delno prenehali dohodki in druge
olajšave. Drugi zakonski načrt določa davčne
olajšave za ustanavljanje združenj vzajemnega
zavarovanja med lastniki civilnih poslopij za
povrnitev škode, povzročene po vojnih nastopih.
Tretji ukrep pa določa posebne davčne olajšave
za obnovitev porušeni in hudo poškodovanih
poslopij ter za preselitev podjetij v kraje, ki so
manj izpostavljeni sovražnikovim napadom.

Vojška: na predlog Duceja kot vojnega mi-
nistra so sprejeli načrt ukrepa, ki daje voja-
kom in militarizirancem oboroženih sil, če so
od 11. junija 1940, pa do leta dni po koncu so-
vražnosti umrli zaradi ran, poškodb in boleznih,
ki so jih dobili v vojni službi, ali ki jih zaradi
tega ni moči najti, za 12 mesecev položaj, kakor
če bi bili še pod zastavo. Ukrep spada v splošni
okvir skrbstva za bojevnike in njihove rodbine
ter ima kar najvišji moralni pomen, v kolikor
po fašistovski etiki smatra, da so tisti, ki so že
dali življenje za domovino, duhovno še vedno
pod zastavo in v službi domovine. Fašistovska
Italija hoče pokazati čustvo nevenljivosti in svete
hvalnosti do slavnih padlih ter vliti vsem, ki
se na tleh, na morju in pod nehom bore za
zmago, vedro in mirno zaupanje za bodočnost
njihovih rodbin. Ukrep določa, da bodo rodbine
omenjenih padlih dobivale vsa pokojniškova pla-
čja, kakršna je imel ob smrti. Tako bodo rodbine
padlih v kritičnem času svoje gospodarske pre-
usmeritve dobivale prejemke od 300 lir na me-
sec dalje.

Mornarica: na predlog Duceja kot morna-
riškega ministra so sprejeli zakonski načrt o

možnosti neomejenega imenovanja kapitanov
dolge plobe ter pomorskih strojnikov za re-
zervne častnike.

Letalstvo: na predlog Duceja kot letalskega
ministra so sprejeli zakonski načrt, ki ureja po-
ložaj pogrešanih, ujetih ter interniranih letal-
skih častnikov.

Prosveta: na predlog prosvetnega ministra
so za »narodno izdajec« proglasili zbirko »Monu-
menta Italiae pedagogica«, ki jo bo izdala Kr.
italijanska akademija. Drugi ukrep ureja pla-
čevanje šolskih taks za učence vseh šol, ki so
preselijo zaradi preselitve iz mest.

Kmetijstvo in gozdi: na predlog kmetij-
skega ministra so sprejeli zakonski ukrep o
razširjanju mlatenja na stroj v Siciliji.

Promet: na predlog prometnega ministra so
sprejeli zakonski ukrep, ki določa obvezno od-
stranitev zunanjih anten za poslušanje radijs-
kih oddaj, razen anten, naprav, ki so v javni
službi in ki jih dovolijo vojaška ministrstva in
ministrstva za promet. Ukrep določa dalje pri-
javo rentgenskih ter sploh vseh zdravniških,
električnih naprav z visoko napetostjo, razen
naprav po znanstvenih zavodih in bolnišnicah.

Vojna izdelava: na predlog ministra za voj-
no izdelavo so sprejeli načrt zakonskega ukre-
pa, ki določa kazni za delavce v vojni industriji,
če zapuste delo. Ukrep postruže dosedanja
določila in kaznuje izostanek od dela, ki se
zavleče na 24 ur s zaporom do 6 mesecev.

Seja vlade se je končala ob 12. Prihodnja
seja bo v drugi desetini aprila.

Nadaljevanje napadov pri Harkovu

Na južnem delu je trajna odjuga ovirala vojne nastope — Novi sovražni napadi pri Orelu odbiti — Sovjetski napadi pri Staraji Rusi popuščajo

Hitlerjev glavni stan, 10. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Na jugu vzhodnega bojišča je trajna odjuga
omejala vojne nastope na krajevno vojno delovanje.
Nasprotno pa je pridobil nemški napad zapadno in
severnozapadno od Harkova nadalje na prostoru
Čepav je sovražnik vrjel v boj hitro naprej posla-
ne čete, ki so v ogorčenih protinapadih izkvravale,
so dosegle naše napadalne divizije svoje dnevne
cilje.

V odseku pri Orelu je sovražnik na široki
črti nastopil k novim močnim napadom, ki so bili
zopet z nenavadno visokimi krvavimi izgubami
odbiti.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča je
poskusil sovražnik z močnimi silami brezuspešno
vdreti v načrtne odmakalne premike. Nemške di-
vizije so pri tem sestrelile 17 oklepnih vozil in nastele
pred svojimi postojankami 2000 padlih sovjetskih
vojakov. Mesto Bjeli je bilo preteklo noč po na-
črtu in presenetljivo za sovražnika izpraznjeno.

Sovražni naskok proti našim postojankam pri
Staraji Rusi je včeraj po silovitosti popustil
napram prejšnjim dnevom. Več krajevnih sovražnih
napadov se je ponesrečilo.

Močni odseki so na težiščnih točkah bojnega
delovanja izvedli silovite udarce proti postojankam,
kolonom na pohodu in oskrbovalnemu prometu so-
vražnika.

Na afriškem bojišču vlada mir. Pri

nočnem napadu nemških bojnih letal na prista-
nišče Alžir je bila zažgana trgovska ladja sre-
dne velikosti.

Posamezna sovražna letala so včeraj podnevi
priletela nad ozemlje rajha, ne da bi metala bom-
be. Ponoči je napadlo britansko letalstvo mesto
München. Prebivalstvo je imelo izgube. Nastala
je velika škoda na stanovanjskih četrtih, več
bolnišnicah, cerkvah in drugih kulturnih spome-
nikih. Tudi na več krajev z zapadne Nemčije
so bile posamič vržene razdrilne bombe. Povzo-
čile so manjšo škodo na poslopijih. Nočni lovci in
protiletalsko topništvo so sestrelili 12 sovražnih
bombnikov.

Hitra nemška letala so izvedla podnevi uspe-
šen napad v nizkem poletu proti južnoangleškemu
mestu Worthing. V pretekli noči so skupine
nemškega letalstva ob dobri vidnosti bombardirale
mesto Hull. Druga bojna letala so napadla
pristaniška mesta ob južni angleški obali. Od teh
uspešnih napadov se eno letalo ni vrnilo.

Pred holandsko obalo je napadel odde-
lek britanskih brzih čolnov nemški konvoj. Va-
rovalne ednice so odbile napad, potopile tri so-
vražne brze čolne in zažgale dva nadaljnja.

Berlin, 10. marca. AS. Iz pristojnega vira se je
izvedelo, da so nemške čete na srednjem odseku po
določenih načrtih in brez nasprotnega pritiska iz-
praznile kraj Bjeli, južnozahodno od Rževa. Pred
izpraznitvijo so Nemci uničili vse vojaške naprave.

Bojišče se bliža Harkovu

Berlin, 10. marca. Na severnem krilu južnega
odseka divja bitka zahodno od Harkova. Bojna
črta se je zopet približala Harkovu, od katerega jo
loči le 15 km. Boji potekajo tukaj za glavno so-
vjetsko obrambno črto, opirajočo se na nek Dončev
pritok. Nemci so že zavzeli več mostišč na tej reki
in potisnili sovražne divizije proti Harkovu, isto-
časno pa so hitri oddelki dosegli južno od meša
Donce ter prekinili veliko železniško progo proti
jugozahodu. Sovjetska obramba je bila močna in je
tem bolj naraščala, čim bolj so se Nemci bližali
mestu. Dočim je levo krilo doseglo Donce in se
čete v centru utrjujejo na vzhodnem bregu sred-
njega Donca, pa je desno krilo, ki nastopa južno
od Vorosilovgrada, začelo izvajati proti temu me-
stu napad, ki bi utegnil biti zelo zanimiv.

Ne da se še reči, če segajo cilji nemške ofen-
zive do Donca ali preko njega, ker ni znano, na-
merava li nemško vrhovno poveljstvo zgraditi
obrambno črto ob Doncu ali pa izvesti večje na-
pade. Dočim je središče nemških nastopov torej
med Harkovom in Vorosilovgradom, je središče so-
vjetske ofenzive med Orlom in Kalugo, oziroma
južno od Subinčev. Tukaj napada deset sovjetskih
pehotnih divizij s štirimi oklepnimi brigadami.
Srditost borbe na tem odseku dokazujejo naslednje
podrobnosti. Samo v nedeljo so nemški topovi iz-
strelili 200.000 granat pri Subinčevih, prav tako pa
so besno streljali boljševiki, ki so na zelo kratkem
odseku zbrali 150 baterij in 50 napadalnih topov.
Na obeh straneh so uporabljali velike oklepne sile
in sovražnik je v nedeljo in ponedeljek izgubil
115 tankov.

Na srednjem odseku premiki za skrajšanje bo-
jišča še niso končani in je verjetno, da bodo po
Rževu, Džacku in Sičevki izpraznjena še druga važ-
na križišča. Čeprav se zdi paradokso, imajo
vendar na tem odseku iniciativo Nemci in ne
boljševiki, ki le zasedajo kraje, ki jih Nemci iz-
praznjujejo.

Amerikanci zahtevajo franoske ladje na otoku Martinique

Buenos Aires, 10. marca. AS. Izjava držav-
nega podtajnika Sumnerja Wellesa, da so bile
od novembra ukinjene pošiljke živil na otok
Martinique, je posledica težav s francoskim gu-
vernerjem admiralom Robertom, ki je izjavil,
da se ne bo več pokoraval Petainu. Sumner
Welles ni povedal, zakaj so pošiljke živil uki-
njene, ameriški listi pa pišejo, da hočejo s tem
prisiliti Roberta, naj da združenim narodom na
razpolago 170.000 ton trgovske mornarice ter le-
talonosilko »Beane«, križarico »Emil Bertine« in
nekaj manjših vojnih ladij.

Volitve na Danskem

Kopenhagen, 10. marca. AS. Ves danski tisk
objavlja proglas prestolonaslednika, ki je za
bolezni kralja Kristiana državnega regenta. Regent
je razpisal volitve za skupščino in senat, kate-
rih se bo udeležilo nad poldrug milijon volilcev.

Dež in sneg v Kataloniji

Barcelona, 10. marca. AS. Po raznih krajih
Katalonije je prišlo do velikih deževnih in snež-
nih neviht. Vse reke so polne in mnogo krajev
je poplavljenih. Prometne zveze so prekinjene.
Tudi na morju vlada nevihta ter je promet
ustavljen.

Letala »Heinkel 177« nad Londonom

Stockholm, 10. marca. AS. Zadnji nemški letal-
ski napad na London je bil za Angleže presenetljiv.
Med napadajočimi letali so londonski strokovnjaki
opazili nekaj letal vrste »Heinkel 177«, ki jih sma-
trajo za najhujše nemško letalsko orožje. Ti
štirimotorni nosijo z lahko šeststonsko breme
ter lahko brez težav prilete do Newyorka, ga
bombardirajo in se vrnejo v svoja oporišča. Nastop
»Heinkelov« priča, da Nemčija gradi veliko število

teh letal in zaveznika poveljstva so spoznala, da
dobijo lahko poleg Anglije tudi severnoameriška
mesta lepega dne nezaheljene obiskovalce.

London je doživel še neko drugo neprijetno
preizkušnjo pri zadnjem napadu. Protiletalsko top-
ništvo za mesto namreč ni manjša nevarnost kakor
sovražne bombe. Število granat, ki niso eksplodira-
le v zraku, je deževalo na London ter ubilo mnogo
prebivalstva.

Tudi sovjetskih rezerv bo nekoč konec

Berlin, 10. marca. Berlinski krogi objavljajo
nekatera mnenja o sovjetskih rezervah. Minister
dr. Götters je v svojem govoru dne 18. februarja
omelil, da so se bile nemške informacije o so-
vjetski oborožitvi izkazale za napačne. Dejstvo,
da je bilo v zadnjih dveh tednih na vzhodnem
bojišču uničenih 1700 tankov in da je uničenih
povprečno 50 tankov na dan, kar znese letno
18.000, upravičuje vprašanje, če bo sčasoma upo-
raba tolikšnega števila tankov omejena in ali
bodo lahko Sovjeti s tanki še po mili volji raz-
polagali. Angleško-ameriške dobave igrajo le ma-
lenkostno vlogo. Največ tankov je sovjetskega iz-
delka. Nihče ne ve nič točnega o sovjetski težki
industriji v vzhodni Rusiji, Uralu in Sibiriji. Go-
vorilo se je, da je bilo zgrajenih mnogo plavžev

bi se Rusija odpovala svojim ciljem. Tega ni
dosegla niti izjava vrhovnega sovjeta, ki je na
ponovne Edenove vzpodbude v drugih besedah
ponovila isto, kar je povedal Stalin 25. februarja,
češ da je Sovjetska Rusija v obrambni vojni in
da nima imperialističnih ciljev. Ko bo odstranje-
na nacionalistična nevarnost, da bo vsak lahko
odločal o svoji bodočnosti tako v gospodarskem
kakor v političnem pogledu. Ta izjava pravično
nima nikakega pomena. Tudi najspretnejši pro-
pagandisti niso mogli iztisniti iz nje nič pozitiv-
nega. Nekateri propagandisti gredo celo tako da-
leč, da trdijo, da boljševiške nevarnosti ni, ker
Sovjeti zadnje tri tedne niso mogli prodreti nem-
ške razgritve. To seveda nima nič skupnega s
komunističnimi cilji. Vsi evropski narodi pa vedo,
kakšne bi bile posledice morebitne boljševiške
zmage in zato z vsemi silami prispevajo k borbi
proti največjemu sovražniku Evrope.

Rusi zahtevajo od Poljakov 200.000 km² z 12 milij. prebivalcev

Bern, 10. marca. Rešitev finske krize je dala
jasen odgovor na tendenciozne glasove Londona
in Washingtona, češ da bo skušala nova vlada iska-
ti sporazuma z Rusijo. Nova finska vlada je spre-
jela nedvomni sklep, ki se glasi: nadaljevati vojno
na Svecarski list »Suisse« piše v zvezi s tem, da
Finska ni klonila propagandnim vabam zahodnih
držav, ker ve, kako Sovjetska Zveza pojmuje svo-
bodo drugih narodov. Tudi Angloamerikanci, ki so
izdali atlantsko karto, po kateri naj bi imel veak
narod pravico do samoodločbe, bi hoteli naj bi se
Finska podvrgla Moskvi. Lep primer za to je polj-
ski spor, ki tudi kaže sovjetske cilje po ekspanziji
in tlačenju drugih narodov. Svecarski list »National
Zeitung« v zvezi s tem pripominja, da znaša polj-
sko ozemlje, katerega hočejo imeti Rusi, 200.000
kvadratnih kilometrov in na njem živi 12 milijonov
prebivalcev. Rusi z drugimi besedami zahtevajo
zase celo vzhodno polovico ozemlja, ki je od leta
1920 do 1939 tvorilo Poljsko in tako svoji »za-
veznici« Poljski odvzeti 55% njenega ozemlja ter
35% njenega prebivalstva.

Moskovski odmevi na Stanleyovo izjavo

Stockholm, 10. marca. AS. »Timesov« dopis-
nik poroča iz Moskve, da je izjava ameriškega
poslanika Stanleya o pomanjkanju sovjetskega
priznanja za zavezniško pomoč učinkovala v
Moskvi kakor bomba. Časnikar nadaljuje, da so
bile poslanikove besede verjetno izrečene za
podporo predsednika Roosevelta, ker bi sovjets-
sko priznanje služilo za pomiritev predsedni-
kovih nasprotnikov v ameriškem kongresu, ki so
zahtevali takšno priznanje. Če so bili Stan-
leyevi nameni takšni — nadaljuje članek —
se je zelo zmotil in jasno pokazal, da ne pozna
psihologije ruskega ljudstva in je dosegel rav-

no nasprotno od tega kar je želel. Rusi smatrajo,
da se problem zavezniške pomoči tiče izključno
njih samih in da tuji diplomati ne smejo vti-
kati vanj svojega nosu. Nekaj tisoč avtomobilov
ni nič v primeri s skrajno velikim številom
mrtev. Le malo je v Rusiji družin, ki bi ne
imela vsaj enega padlega v vojni in statistike
o ameriški pomoči gotovo ne morejo zmanjšati
njihove boli. Dokler ne bodo imeli zavezniški
tako velikih žrtev kakor Rusi, se bo materialna
pomoč smatrala le kot slabo nadomestilo za
meso in kri. Združeni narodi ne smejo prezirati
tega dejstva.

Nekaj za mlada srca

Metodek

Ze ko je nosil srajčko, je bil nadvse ljubeč otrok. Bil je deček temne polti. Ze prvo pomladansko sonce mu je tako opalilo kožo, da je bil črn kot zamoreček. Oči pa je imel sinje kot nebo, ki ga je Metodek tako rad gledal. Iz modre srajčke so mu gledale kratke, debele in precej krive nožice. Metodek je bil otrok narave. V poletnem času ga je samo lačen želodeček spravil v kuhinjo, drugače je imel vedno nešteto opravkov na prostem. Pozimi, ko se je zaradi mraza moral muditi večinoma v hiši, je bil ves nestrpen in nemiren. Tudi največ nesreč ga je v tem času doletelo, saj je bil živahen kot živo srebro. S pomladjo se je število nesreč zmanjšalo. Sonce je izvajalo malega ljubitelja prirode na dvorišče in vrt. Tu pa ni bilo nerodnih stopnic, ki so malemu nerodnežu prizadejale največ gorja. Najraje je bil zavil k vodnjaku, ki je bil k sreči vedno dobro zaprt. Poleg vodnjaka je bila kakih pol metra globoka jama, napolnjena z vodo. Metodek je že videl strica, kako se je s čolnom vozil po Kolpi. Zdaj si hoče tudi on privoščiti tako veselje. Poiskal je leseno desko, ki položil na vodo, nato pa krepko stopil na čolne. Toda kaklo čudna je bila ta vožnja! Čoln se je pogreznil v vodo in z njim Metodek. K sreči se je utopljenec lahko rešil iz plitve vode. Mrzla kopel pa mu je za vselej vzela veselje do vožnje s čolnom.

Kmalu pa je Metodek zapustil vse igre in se posvetil domačim kokošim. Neposino je bilo njegovo veselje, če je katera od kokoši znesla jajce. Toda eno jajce na dan je bilo zanj vse premalo. Nekoč sem ga zasačila, ko je tiščal kokoš v slamo in ji nežno prigovarjal: »Putka, znesi jajčece! Po vsakem takim vzpodbudnem nagovoru je pogledal pod njo, če ga je ubogala. Ker le nič ni bilo, je postajal njegov glas vedno bolj ukazujoč. Nazadnje pa je neubogljivo žival udaril in jo vrzel iz gnezda.

Kokljio, ki je sedela na jajcih, je imel nadvse rad. Če se mu je pustila, jo je pobožal po hrbtu in ji privoščil par vzpodbujajočih besed. Toda nekega večera je pripeljala mama huda in jezna objokanega Metodeka v kuhinjo. Hlačka je imel zdaj vse rumene od jajčnih rumenjakov. Ko ga je mama okopala in spravila v posteljo, se je njena huda volja že podela in tedaj nam je pripovedovala: »Ko sem hotela nakrmiti kokljio, se začudim, ko jo vidim vso razjarjeno skakati okoli gnezda. Pogledam v koso — in kaj vidim? Na jajcih je prav veličastno sedel — Metodek. Ko ga vzdignem iz gnezda, je od njega tekla rumena luža, čeprav se revček še zavedal ni, da je sedel na zdrobljenih jajcih.« — Najprej smo se vsi hudovali nad Metodkovo norostjo; saj je uničil čez 20 jajc. Nato pa se je jeza spremenila v smeh in ugibanje, kakšne namene je imel Metodek, da se je lotil kokljinega posla. Morda se mu je smilila žival, ki je morala dni in noči presedeti na jajcih. Morda pa se je hotel prepričati, če tudi izpod njega lahko zlezajo mladi piščančki. Mama nam je zabijala, da se ne sme nihče iz brata norčevati in da bo vsak kaznovan, ki mu bo omenil ta dogodek.

Svoji kokoši čredi je stal ob strani tudi v hudih urah. Ko se je pripravljalo k nevihti, je Metodek med bliskom in gromom iskal kokoši

in vse spodil v dvornico, kjer so kot zaupni prijatelji preživeli hudo uro. Sedel je z bičem v roki sredi med njimi in molče čuval svoje živice. To se je večkrat zgodilo, tako da smo ob urah nevihte vselej vedeli, kje je Metodek.

Par let je imel svojo čredo v oblasti. Pa smo dobili malega sivga petelinčka, ki je došel v pravega velikana svoje vrste. Svoji velikosti primerno je bil tudi ošaben. Ni se pustil voditi Metodkovemu biču. Tudi je bil ljubosumen na svoje kokoške. Nekoč se je hotel deček spet približati najbolj krotki kokoški. Tedaj je razkačen petelin našopril perje, skrčil kremplje in se v divji jezi zakadil dečku naravnost v obraz. Na kaj takega Metodek ni bil pripravljen. Da ga ni mama rešila, bi mu razjarjena žival utegnila sključati oči. S tistim dnem je moral Metodek prepustiti kokoške vodstvo temu oblastnežu, katerega se je odedej samo še z metlo lahko ubranil.

Približal se je čas, ko je moral Metodek hoditi v šolo. »Le in« U« sta mu dala toliko opravka, da ni imel več časa zabavati se v kokoški družbi. A prebrisani Metodek bi še našel kakšno uro za svoje ljube prijateljice, da mu ni branil dostopa do njih krotki petelin. Tako je moral Metodek prestopiti slovo od svojih otroških prijateljic in le on sam ve, koliko bridkih uric ga je stala ta ločitev.

Rastline, ki se potijo

Pri rastlinah najdemo mnogo zanimivih pojavov. Med njimi je skoraj najbolj zanimivo to, da se nekatere rastline potijo kakor človek. Eden takih primerov je tako zvano »deževno ali solzeče se drevo«, ki poleti ob suhi kar priži z njega. Kapljice izvirajo iz listov, ki jih izločajo iz sebe in ki odpadajo na zemljo. Takih znojčih se rastlin pa poznamo še več. Predvsem moramo ome-

Takele kaplje res da ne padajo od »deževnega drevesca«, a poti se pa vendarle

niti travniško rastlino, ki se imenuje »Marijin kožušček«. Kadar je prav vroče, tako da se ljudje od vročine potimo, se začne potiti tudi »Marijin kožušček«. Na konicah listov se prikažejo kapljice čiste vode, ki se stekajo proti sredini in se ondi združijo. Vse te znojne kapljice so »pogonska voda« rastline, to se pravi, da je to tista voda, ki venomer kroži po rastlinskem organizmu in ima nalogo, da hranilne snovi, ki so v njej raztopljene, odvaja na tisto mesto, kjer jih »teloc« rastline potrebuje.

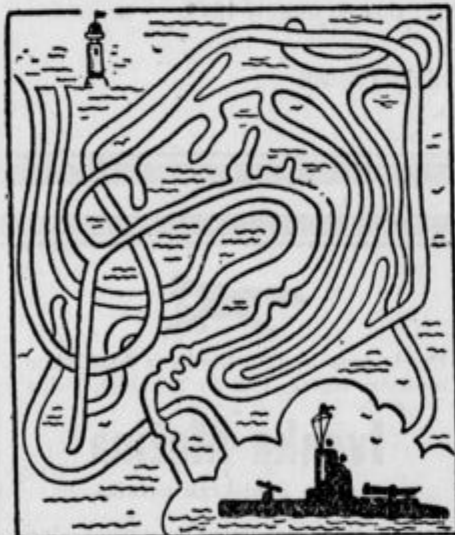
Druga poteča se rastlina je tako zvana »nedotikac« (mimoza), ki je s svojimi posebnimi gibi znana. Tudi na tej rastlini opažamo v vročih dneh majhne vodne kapljice na konicah lastnih zobcev. In prav tako kot pri ljudeh ima ta izreden pojav svoj vzrok v obrambi sprčo prevelikega ožarjanja s toploto. Da se telo ubrani poškodbe, pošilja telo skozi znojnice potne kaplje ven, ki nato shlapijo in porabijo del odvišne vročine. Isto hoče doseči tudi rastlina, ki se poti. Tudi pri njej so na listih občutljivi organi, ki jih skuša rastlina zavarovati.

Črkovnica

a — a — a — a — a — c — d — e — g — h
— i — i — i — i — i — k — l — l — n —
n — o — o — p — p — r — r — s — s —
s — t — u —
At
. at
. at
. . . at
. . . . at
. at

Iz 30 črk poleg danih dveh, sestavi 6 besed, ki pomenijo (v drugačnem redu) sledeče: Gora v Švici; grška sojenica; kislá voda; mesto na Siciliji; vodne spojine s kislinami; preliv v Severnem morju.

Rešitev črkovnice z dne 4. marca: Ariosto, Maraton, Kvarner, Nazaret, Barbara, Govekar.

Kod bo plula ladja, da bo priplula do svetilnika?

Letalski rekorderji med pt.ami

Naši domači brzci

Nekatere ptice so tako izborne letalke, da opravljajo skoraj vse posle v zraku. Naša lastovica si letaje lovi hrano, pije, se koplje, potaplja in prav tako hrani izpeljane mladiče. Kot blisk šviga urno po zraku, pri čemer ji dobro služijo dolga, ozka in na koncu priostrena krila, ki jih gibljejo čvrste mišice. Škarjasto razcepljen rep ji služi kot izvrstno krnilo. Ker ima šibke nožice, se le redko spusti na zemljo. Pravijo, da preleti na uro 250 km, kar bo najbrž preveč, in nekateri skušajo njeno brzino znižati kar na 150 km. Hudournik, ki je po telesu in načinu življenja zelo sličen lastovici, je znatno urnejši od nje. Sabljaste perutnice ga usposabljaajo za imenitnega letalca. Na slabotnih nožicah ima vse štiri prste obrnjene naprej in po tleh ne more hoditi. S krempljici se le obeha in oprijemlje po zidovju. Njegova hitrost znaša 300 km, a nekateri mu skušajo dodati še kar 100 km. Škobece in podobne ujele letajo s hitrostjo 225 km na uro, a orel preleti na uro le okoli 90 kilometrov. Vrane napravajo na uro le po 50 km, a mali »šinkavci« nekoliko več. Škorci prelete lahko na uro 74 km. Golob — pismošča preleti tudi daljše poti s hitrostjo 80 km. Brzina pa zavisi močno od smeri vetra in drugih činiteljev, tako da se lahko znatno zveča, odnosno zmanjša. Ugoden veter lahko dvigne pri tej ptici prvenstvo na 110 kilometrov. Škoda le, da izgubi precej časa z ogledovanjem, ko si išče pravo smer.

Albatros — vztrajnostni prvak

Albatros je najmočnejši zrakovalec in nobena ptica se glede vztrajnosti ne more kosati z njim. Izborna

jadralka ima ozka krila in kratek, sorazmerno debel vrat, ki prehaja v čolnast trup. Kratek rep in nizke plavne noge ji omogočajo tudi plavanje. Ptica je prebivalka južne zemeljske polute in jo srečamo na raznih otokih prav do Japonske. Gnezdi združeno, včasih v znatnih množinah. Leta s tako lahkoto, da je njen polet edinstveno veličasten. Kakor strela drsi urno nad vzdigajočimi se valovi, se dviga v višino, plove daleč naokoli in pri tem komaj v presledkih petih minut udarja s krili. Prav tako je spretna v vodi, a po suhem le težko koraca. Vzpne se lahko iz vode in preide okretno v zrak. Glasu pa nima prikopnega. Teshudi je na morju ujel postavnega albatrosa tor ga po vratu in prsih namazal s kastranom, nakar ga je izpustil. Mogočna ptica je potem šest dni in noči sledila ladji, a je spotoma izginila mornarjem le štirikrat iz vida, ali to kvečjemu za kako uro. Šele sedmi dan je krenila drugam in je od takrat ni bilo več na spregled. Ni torej čudno, če se je o tej silni ptici izcimila pravljica, da spi z razprostrtimi krili v vsejmirju. Je zelo požrešna in jo je lahko ujeti z mesno vabo na trnek. Njeno meso je jako mašno in trdo; mornarji ga jedo le v hudi sili. Nekaj časa mora meso ležati v slani vodi, da mu odvzame zopni okus. Prežeha na odpadke, rada spremlja ladje in žre vmes vsakovrstne živali, ki jih dobi v vodi. Ne smemo se čuditi, če torej po več dni leta za ladjo, saj si najde med potjo dovoljno hrane. Dejstvo je, da je ta močna in velika ptica vzor vsem vrstam letal. Verjetno je, da vzdrži do dveh tednov nepretrgoma v zraku, in prekaša po vztrajnosti vse dosedanje tovrstne izume. Ker tako redko zakrili s perutnicami, služi kot najzibranjši primer popolnega jadralknega letala, ki brez stroja z izkoriščanjem vetra drsi po zraku. Albatrosu torej že moramo prepustiti

prvenstvo v lahkotnem in vztrajnostnem letanju.

Na Salomonskih in sosednjih otokih Tihega Oceana žive v skupinah čudne ptice, ki imajo nekatere znake plavalcev, a se v resnici ne morejo gibati po vodi. Prste imajo samo obrobline s plavnimi koščicami, a kraki so kratki, porasli s perjem in torej za plovbo ne prikladni. Krila so izredno dolga in segajo skoraj do kraja škarjasto razdeljenega repa. Znaki kažejo, da so izborne letalke, ki po brzini in vztrajnosti tekmujejo z albatrosi. Plen si love s potapljanjem, a nekatere letče ribe ugrabljajo kar v zraku. Južnoazijski jadranci prelete v 1 uni 144 km.

Pospešen povratek v domovino

V splošnem so močno precejnejali hitrost letanja zlasti med pticami selilskimi. Najmanj trideset dni potrebujejo za povratek črnoglavke, rjavi srakoperji, drozgi, postolke, poljski skrijanci, divje gosi in še nekatere druge. Po štirideset dni potujejo v rojstne domove divje race, kanje ali mišarji pastirice, vodebi, kukavice, slavčki, grlice, prepelice in hudourniki. Petdeset in več dni rabijo za vrnitev pribe, grivarji, sive čaplje, lastovice in škorklje. Čudovit je ta povratek ptic in človeku še zmeraj zagonetna uganika. Čeprav jim morda nudi tujina vsega v izobilju, vendar vedno spet znova sledi močnim klicem razburkanih srce: Proč od tod! Tujina je vselej le zlobna mačha. Nobena selivka si tamkaj ne gradi gnezdeca; od žalosti in neizmerne kopnenja za rodnim krajem pevci onemne in najslajše pesmi jim zamro. S pospešenimi silami se bližajo svojim domovom in vse radostne pozdravljajo gnezdeca, kjer jim je stekla zibelka. Svatovsko razpoložene in s sladkimi napavi v sreih prično spet novo, srečnejše življenje. Veliko selivk najde spotoma smrt; nekaj jih onemore na

Srebrna miška

Agata je bila majhna princesa in je živevala v velikem gradu. Imela je vsega v izobilici, kar koli potrebuje kak otrok za igranje, vendar ji ni bila nobena reč več všeč. Prihajale so tete na obisk in ji prinašale darila — toda mala princesa ni bila nič vesela.

Imela pa je strica, ki ga je imela jako rada. Bil je zmeraj dobre volje in je imel na zlatem držaju zlate naočnike. Skozi te naočnike si je vse ogledal. Le kadar je pogledal Agato, je obesil naočnike na gumb svojega telovnika. Mala princesa je od strica najraje jemala čokolado, ker je bila zavita v srebrni papir, ki ga je zbiral in ga imela že polno škatlo.

Neko nedelje popoldne je sedela pri oknu in je ravnila srebrni papir. Strašno ji je bilo dolgčas. Tedajci je nekdo tiho potrkal na vrata. »Noter,« je rekla Agata, a nikogar ni bilo v sobo. Pa je šla sama k vratom in jih odprla.

Na pragu je čepela siva miška. Pogledala je princeso in ji rekla: »Rada bi ti krajšala čas. Ali pa se me nemara bojiš?«

»Nobenih živali se ne bojim. Vendar, kako bi me le ti mogla kraikčasiti?«

»Boš že videla,« je rekla miška. »Kar sedi!»

Agata je sedla, miška pa je na okenski polici čepela pred njo.

»Kako je ljubka,« si je mislila Agata, a miška je rekla: »Kaj pa imaš v rokah?« — »Srebrni papir,« je dejala Agata. — »Kaj pa počneš z njim?«

— »Prav nič. Dolgočasim se.«

Tedaj se je miška postavila na zadnji dve nožici in ji zapela: »Srebrno, srebrno, srebrno-kasto; naredi, naredi me; le sedem let stane te.« — Ko je to zapela, je izginila.

Agati ni šlo koj v glavo, kaj je miška zapela. Toda iz srebrnega papirja v njenih rokah je zazvenelo: »Naredi, naredi, naredi me!« Šele zdaj je Agata začutila, kako je bil srebrni papir mehak in kako se je lepo vdajal pod njenimi prsti. In ko je tako sedela in mislila na miško, so ji prsti kar sami od sebe izoblikovali miško. Postavila jo je na polico, zaploskala z rokami in je dihnila v miško. Tedajci je srebrna miška stekla po polici in ven skozi okno.

»Kam bežiš?« je zaklicala Agata. A miška je tebi nič menila nič tekla dalje.

Ponoči se je princesa prebudila in je zagledala srebrno miško na preprogi pred posteljo. »Koj moram spet proč,« je rekla miška. »Toda prav pristočno te prosim, naredi iz srebrnega papirja sedem skodelic in krožnikov, sedem posteljic in stolčkov, sedem stopnišč in vrat in še grad zraven.« Nato je izginila.

Naslednji dan se Agata ni več dolgočasila. Delala je, kar ji je bila miška naročila. Počasi je šlo in ni bilo lahko, vendar je bila vesela svojega dela.

Tako je minilo več let. Agata ni poznala nobenega dolgočasnja več. V omari je imela že sedem skodelic in krožnikov, sedem posteljic in stolčkov, sedem stopnišč in vrat in tudi grad je bil že v delu.

Mala princesa je bila zdaj že velika. Tedaj jo je stari, debeli kralj iz sosednje dežele zasnubil. Bil je mnogo mogočnejši ko Agatin oče, zato je oče zahteval, da ga vzame za moža, češ da bo imela grad, ki bo znotraj in zunaj vse zlat. Tedaj je pozabila na srebrni grad in na miško. Nekega dne je zagledal stari, debeli kralj napol izgotovljeni srebrni gradič. Tedaj ji je dejal, da takih brkljarji ne sme prnesti s seboj v njegov grad.

Zdaj se je Agata spet spomnila svoje miške in je koj nadaljevala svoje delo. Vse večer in

pade v morje, mnogo jih požro razne ujede, a največ jih uniči človek in jim s tem izplača grenko plačilo za številne koristi, ki jih ima nehvaležnež od njih. Poti so torej dolge in trnjeve, a težnja za domovino neizrečena in najtršji napori postanejo sprčo dosege tega cilja sladki.

Selivke, n. pr. škorklje, napravijo približno 10.000 km dolgo potovanje. Ako prelete dnevno približno 400 km, bi rabile za vrnitev 25 dni, ki se pa zaradi počitka, hranitve, velikih vremenskih nepravil itd., zavleče na 30 dni, medtem ko rabi za selitev v tujino skoraj tri mesece. Škorci potrebujejo za 680 km dolgo pot 20 dni in bi morali preleteti dnevno torek 34 km. Te ptice se ne selijo posebno daleč in prezimujejo že v južnejših predelih Evrope. Lahko si mislimo, kako neizmerno dolgo je potovanje nekaterih ptic, ki so se naselile daleč na severu in se umaknejo čez zimo v daljnje južne pokrajine.

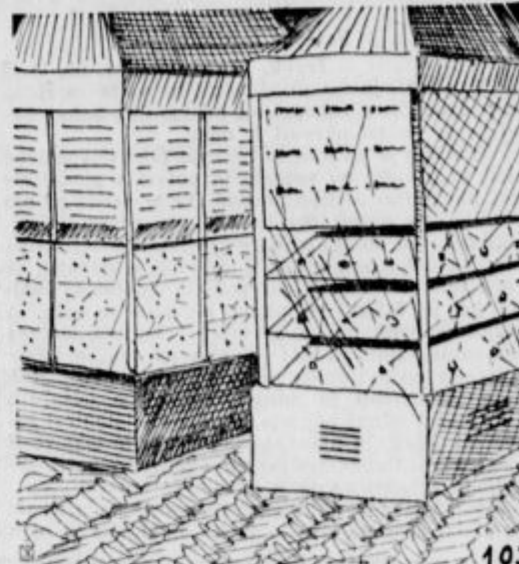
Kondor, gospodar vsejmirja

Tudi glede višinskih prvenstev med pticami so se dolgo vzdrževale bajne številke. Zdi se res malo čudno, če kdo trdi, da lete v jeseni selivke nad oblaki, a to je resnica. Goste megle se v tem času spuste tako nizko in zato moramo pismošči sanjave predstave prenesti na trdna tla, ki so seveda skromnejša. Neki zvezdoslovec je gledal žerjave in precenil, da lete v višini 8000 metrov, a spet drugi zanesenjaki so trdili, da se selijo celo v višini 11.000 do 12.500 metrov, kar je močno pretirano.

Z letali so opazovali ptice le do 1400 metrov visoko in samo enkrat nekega orla, ki se je povzpel v višino 3000 m. V višini 10.000 m pa je spomladati tako hud mraz, da bi bile ptice silno nespametne, če bi postale silile v to strašno »ledenico«, saj znaša tam tem-

103.

Ze, že! Toda mislil sem, da bo zaklad moj, nekaj bi dal tudi Lii. Pa mi je razložil oče, da so take najdbe narodna last, da jih hrani Narodni muzej. Tam jih lahko občudujejo vsi državljani in še tujci. Dragulji so tam lepo nameščeni v velikih steklenih omarah in vsakdo si jih lahko ogleda. Dolgo pa okno ne vzdrži, tako se blešče...

104.

Z Lio sva se lepo poslovila. Skupaj sva dosti prestala in se srečno rešila. Zvesto mi je pomagala. Zamotila je tiste divje orjake, medtem ko sem jaz stikal po gradu in pripravljaval vse potrebno za najino rešitev.

vso noč je izgotavljala gradič. Čeprav je bil tako majhen, da je utegnli stati na njeni mizi, pa so bili vendar stolpci in njih obrobki lepo izdelani. Slednjič je vendarle dokončala to delo. Komaj je dala v gradič še sedem stopnišč pa vrata, je že zabobnelo in zahrmetelo krog nje, srebrni gradič se je večal in večal, rastele je v višino do stropa in nato skozi strop in še čez streho in se je večal v lepo, mesečno noč.

Ko je Agata začudeno zrla krog sebe, je nenadoma stal lep, mlad princ pred njo, ki je imel v rokah srebrno ogrinjalo miške, in je dejal:

»Bila si sicer jako dolgočasna princesa, vendar si se spremenila in me odresila. V tem gradu bova prebivala, dokler bova živa.«

Agata se je neznansko razveselila, da se ji ni bilo treba poročiti z debelim stariim kraljem, pa čeprav je imel zlat grad.

peratura kar — 54 stop. C. Čemu neki bi bile tako neumne, da bi se po nepotrebnem izpostavljale smrtnim opasnostim? Dognano je, da se selivke premikajo v višini n-kaj sto metrov in da predstavljajo štiri sto metrov že zgornjo mejo, ki si jo ptice izbirajo. Če pa so res opazovali prej orle ali kondorje v višini do 7000 m, je bilo to v ameriškem gorovju Andah, kjer prebivajo 5000 do 6000 m visoko, in potem pač z lahkoto dosežejo znatno višino; treba se jim je le malo spustiti proti pobočju. Pravijo, da je neki učenjak ob priliki obiska velike gore Chimboraza ugledal kondorja v višini 11.500 m, kar pa ne drži. Kondor, »soncu brate«, je največja ujeđa, saj meri z razprostrtimi krili dva in trideset metrov in sliči beloglavemu jastrebu. Njegov vzlet je čudovit, ker se z neizmerno lahkoto povzpne v višavo. Hranji se z mrhovino, a v družbi napada tudi žive sesalce in menda od nasa prvenstvo v požrešnosti. Včasih se te ptice tako najedo, da se ne morejo od sitosti premikati in zleteti. Indijanci love kondorje tako, da primešajo med mrhovino neko omotično zelišče, ki jih močno omami in jih nato zlahka polove. Ujete živali na vse načine mučijo in sestradane celo navezujejo na hrbet razmesarjenim bikom, ki jih domaćini sami najprej ranijo. Nato besne ranjene živali v silnih bolečinah pogledišču v veliko zadovoljstvo gledajočega občinstva. Posušeno kondorjevo srce uporabljajo Indijanci za zdravljenje božjasti. Nesporo pa se kondorji dvigajo najvišje med pticami.

Zgradbo dobrih letalcev so vedno z veliko vnemo proučevali izumitelji vsakovrstnih letal in se zmeraj spet vračali k tem najpopolnejšim in nedosegljivim vzorom razni izpopolnjevalci, ki se jim zaman skušajo docela približati.

V vsako hišo »Slovenca«!

S. S. VAN DINE:

17

Umorjeni Kanarček

Heath je odgovoril nekoliko prezirljivo:
»Ali ni morda prijatelj nosil rokavice in ali ni imel s seboj dleta? To je delo strokovnjaka in zares izvečbanega strokovnjaka!«

VIII.

Nevidni morilec.

Torek, 11. septembra, ob 11.45 Markham je šel proti oknu in se je zadržal malo dvorišče z rokami na hrbtu. Čez nekaj minut se je počasi okrenil k nam.

»Položaj je po mojem mnenju tak: Gospodično Odell je povabil na večerjo in potem v gledališče neki navidežno odlični gospod. Ta je prišel po njo nekoliko po sedmi uri in oba sta odšla skupaj. Vrnila sta se ob enajstih; gospod je vstopil z njo, toda čez kake pol ure je odšel. Ko je odhajal, je prosil telefonista, naj mu pokliče avtomobil. Medtem ko je čakal, je mlada plesalka zavpila in prosila pomoči; on se je vrnil k vratom malega stanovanja, vprašal, kaj je, ona pa mu je odgovorila, da ne potrebuje ničesar in da lahko mirno odide. Avtomobil je dospel, gospod je odšel in kakih deset minut pozneje je nekdo telefoniral gospodično Odell. Iz njenega stanovanja je odgovoril moški glas. Danes zjutraj so mladenka našli zavajeno in stanovanje v popolnem neredu...«

Močno je potegnil cigaro in potem nadaljeval:
»Zdaj je jasno, da, ko sta se mladenka in njen

spremljevalec vrnila, je nek moški že bil skrit v hiši in jasno je tudi, da je bila mladenka še živa, ko je moški, ki jo je spremljal, odšel od tod. Iz tega moremo sklepati, da je morilec neznanec, ki je bil v stanovanju, ko se je ona vrnila. Ta zaključek potrjuje tudi poročilo dr. Doremusa, ki trdi, da se je zločin zgodil med enajsto uro in polnočjo. Toda, ker je njen spremljevalec ni zapustil pred pol dvanajsto in je potem še govoril z njo skozi zaprta vrata, moremo sklepati, da se je zločin izvršil prav za prav med pol dvanajsto in polnočjo... Vse to je mogoče določiti po izjavah priči, ki smo jih slišali do zdaj.«

»Moramo se torej gibati le v teh mejah,« je pristal Heath.

»Na vsak način so ti podatki zelo zanimivi!« je zamrmral Vance.

Markham pa je hodeč gor in dol po sobi nadaljeval:

»Če združimo vse, kar smo izvedeli, moremo ugotoviti, da ob sedmih, ko je sobarica odhajala, še nihče ni bil skrit v stanovanju; zločinec je torej moral priti šele po tej uri. Pogledimo najprej na stranska vrata: ob šestih, torej eno uro preden je sobarica odšla, jih je vratar zaprl z zapahom na notranji strani in oba telefonista odločno trdita, da se jim nista približala. Poleg tega pa ste jih vi, gospod narednik, našli še zaprta, ko ste prišli semkaj. Iz tega moremo sklepati, da so ostala zaprta vso noč in da nihče tod ni prišel v hišo. Moremo torej domnevati, da je morilec prišel skozi glavna vrata. Oglejmo si torej to možnost: telefonist, ki je bil v službi do deseti, odločno zatrjuje, da je edina oseba, ki je vstopila skozi glavna vrata in šla skozi vežo do stanovanja, bil mladenič, ki je pozvonil in ki je takoj odšel, ko ni dobil od-

govora. Drugi telefonist pa, ki je bil v službi od deseti do danes zjutraj, trdi z enako odločnostjo, da nihče ni prišel skozi glavna vrata in ni šel mimo telefonske centrale. Dostavite k vsemu temu tudi dejstvo, da so vsa okna v tem nadstropju zavarovana z železnimi križi in da nihče ne more priti navzdol po stopnicah, ne da bi ga opazil telefonist. Povejte mi, če se po vsem tem ne nahajamo na potu, ki mu ni videti izhoda...«

Heath se je popraskal po glavi in se brez veselja zasmeljal.

»Prava uganka je to.«

»Kaj pravite o drugem stanovanju?« je vprašal Vance. »O tistem, ki ima vhod nasproti hodniku številka 2?«

Heath ga je pogledal prizanesljivo.

»To je bila prva stvar, za katero sem se zanimal danes zjutraj. V stanovanju živi ena sama ženska. Zbudil sem jo ob sedmih in preiskal vse stanovanje. Našel nisem ničesar. Na vsak način pa tudi v to stanovanje ni mogoče priti od glavnih vrat drugače, kakor mimo telefonske centrale. Snoči nihče ni prišel k njej in ni odšel od nje; prav tako ne ponoči. Poleg tega pa mi je Jessup, ki je zelo verodostojna oseba, zadržal, da je ta stanovalka zelo mirna gospa, ki da se z Marjeto Odell sploh ni poznala.«

»Kako ste enciklopedični, gospod narednik!« je zamrmral Vance.

»Brez dvoma,« je posegel vmes Markham, »bi lahko prišel kdo iz tistega stanovanja semkaj, skrivaj, za telefonistovim hrptom med sedmo in enajsto uro in prav tako se bi lahko zopet izmuznil po storjenem zločinu. Toda ker narednik pri preiskavi ni našel tem nikogar, lahko črtamo možnost, da bi zločinec prišel od tam.

»Mislim, da imaš prav,« je brezbržno dejal Vance. »A kar me preseneča v vsem tvojem izvajanju je, da brez drugega izključuješ možnost, da bi zločinec mogel priti iz katerega koli stanovanja... In vendar je prišel semkaj, zadavil nesrečno dekle in zopet odšel. Kaj ne? Ljubka uganka je to!... Ne bil bi ga rad zamudil za vse bogastvo sveta...«

»Satanska zadeva je,« je izjavil Markham. »Ima omanno privlačnost spiritistične seje,« je popravil Vance. »Prav zares začnem domnevati, da je nek medij imel tukaj v bližini kako spiritistično sejo in je uspel s kako materijalizacijo... Povej mi, Markham, ali bi mogel uradno nastopiti proti kakemu takemu duhu?«

»Nikakor ni bil duh tisti, ki je pustil tukaj prstne odtise,« je zagodrnjal Heath.

Markham je nenadoma obstal in pogledal Vanceja.

»Za vrata! To je blazno. Na nek način je zločinec vendar vstopil in zopet odšel! Ali se je zmotila sobarica, ko je trdila, da ni bilo nikogar v sobi, ko je odhajala ali je eden izmed telefonistov zaspal ali morda noče povedati...«

»Ali pa eden od njiju laže!« je dopolnil Heath.

Vance je odkimal.

»Naša temnopolta sobarica je vredna popolnega zaupanja. Lahko jamčim za to. Če bi obstojal kakršenkoli dvom o tem, da bi kdor koli mogel priti skozi glavna vrata, bi nam oba telefonista to v sedanjih okoliščinah prav gotovo ne prikrivala...« Dragi Markham, vso zadevo moraš pograbit s popolnoma druge strani, skoraj bi rekel nevarne.

DOMANI AL CINE UNION

MARGHERITA CAROSIO
ARMANDO FALCONI
ROBERTO VILLA
FILM DI PRODUZIONE
FILM LE IZVEDILE
FONOROMA - LUX
DIRETTO DA A. PALERMI
OGGI E DOMANI

TELISIR
D'AMORE
LJUBAVNI
NAPOJ

NAROČAJTE »SLOVENCA«!

TEL. KINO MATICA 22-41
Predstave ob delavnikih ob 14.30, 16.30, 18.30
ob nedeljah ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

»Krvava svatba«
Ljubavna zalogra med izseljenci-drvarji!
Film izredno močnega dejanja in globoke vsebine. Ljubosumnost, strast, plemenitost!
Fosco Giachetti, L. Ferida, Beatrice Mancini

TEL. KINO UNION 22-21
Odličen film iz življenja mladih deklet

»Tri prijateljice«
V glavni vlogi: Lilla Silvi, Roberto Villa, Irasema Dillan, Carla di Poggio in drugi.

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

TEL. KINO SLOGA 27-38
Enkrat tudi film za novoporočence!

»Medeni mesec«
z Assia Noris, Aldo Fiorelli, Carlo Campanini
Predstave od 14.30 dalje!

Športni drobiž

Sijajno igro nogometne enajstorce Livorna, ki je premagala preteklo nedeljo Ambrosiano s 4:2 (3:0), je gledalo 18.000 oseb. Največ gledalcev pa je privabila v nedeljo domača tekma v Rimu med Romo in Laziom. Roma je zmagala z 0:1, pri blagajni pa so prodali okrog 25.000 vstopnic.

Najboljši italijanski smučarji so se zbrali na Terminelli in tekmovali v smuku. Od znanih imen so pogrešali samo Colosa in Chieroni. Prvenstvo v smuku je dosegel Sertorelli s časom 1 min. 56,1 sek.

V Beljaku so po dvomesečnem zimskem odmoru spet otvorili nogometno igrišče. V nedeljo so imeli v gosteh nogometaše iz Litije. Čeprav so Litijani igro izgubili s 5:3, so kljub temu zapustili vtis dobro vigranega in postrvalnega moštva. Odlikoval se je posebno Tičar, ki je zabil dva gola.

Največ pristašev ima v Nemčiji nogometni šport. Zadnje statistike izkazujejo, da je v članjenih v državni nogometni zvezi 8837 nogometnih moštev. Med temi je 1140 old-boyskih moštev.

Stiticherza
ZAPRTJE
TISANA CISBEY
delizioso thè okusni čaj
LASSATIVO - DEPURATIVO - DIGESTIVO
KI MEČKA - ČISTI IN POMAGA PREBAVLJATI
L. 0.60 LA SCATOLA - L. 0.75 LA BUSTA CON 4 DOSI
L. 0.60 SKATLA - L. 0.75 ZAVOČEK S 4 DOZAMI
LAB. G. MANZONI & C. - MILANO - Via Vela 5

DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

SGARAVATTI SEMENTI S.A., PADOVA

Sementi di Ortaggi, Foraggi ecc.
Semena za zelenjavo, krmila itd.
Chiedere offerta. — Zahtevajte ponudbo.

Podtalno ameriško rovarjenje v Franciji po letu 1940

Pariz, 5. marca. »Le Matin« je začel objavljati vrsto člankov o podtalnem ameriškem delovanju v Franciji od l. 1940—1942. List zatrjuje, da so bili ameriški veleposlanik v Franciji admiral Leahy, veleposlaniški svetnik Tuok, generalni konzul Murphy in ravnatelj poročevalske službe »United Press« v Franciji, Heinzen, poglavarji organizacije, ki je podkupovala visoke uradnike, generale, industrije in časnikarje in na vse mogoče načine skušala onemogočiti delo višjeje vlade za doseg sporazuma z Nemčijo. Generalni konzul Murphy je bil načelnik ameriške vojnške službe in je pripravil ter organiziral izdajstvo francoskih poglavarjev v Severni

Afriki in tako omogočil izkrcanje oddelkov ameriške vojske ne da bi naletel na kakršen koli odpor s francoske strani.

Sovjetski poslanik v Ameriki o nemških vojaških silah

Buenos Aires, 5. marca. »Sovjetski poslanik v Združenih državah Litvinov je takoj po obisku pri ameriškem podtajniku za zunanje zadeve Wellesu časniki izjavil: »Nemčija ima še vedno strahotne vojaške sile. Če naj o propadu, je neogibno potrebno, da Anglija in Amerika brez nadaljnjega odlašanja prideta Rusiji na pomoč s tem, da bosta v Zahodni Evropi ustvarila drugo bojišče.«

Ali
ste že
naročili
na

Slovenca
?

Vsak
naročnik
zavarovan

Čitajte in širite
»Slovenca«!

Dolrpel je naš najboljši mož, oče, lasti in deduška, gospod

Karol Lipovšek

železniški uradnik v pokou

K zadnjemu počitku ga spremimo v četrtek, 11. marca 1943, ob 4 popoldne z Žal, iz kapelice sv. Jakoba k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. marca 1943.

Žalujoči ostali

Naznanjam žalostno vest, da me je za vedno zapustila moja ljubljena soproga, gospa

Marija Pinterič

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 11. marca 1943, ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Rožna dolina, c. VI št. 3. Maša zadušnica bo brana v farni cerkvi na Viču 16. marca ob pol 9 dopoldne.

Ljubljana, dne 10. marca 1943.

Žalujoči mož

Umrli nam je naša ljubljena žena, zlata mamica, sestra, teta in svakinja, gospa

Ivanka Možina

soproga jetniškega paznika

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 12. marca 1943, ob 3 popoldne z Žal, iz kapelice sv. Kristofa k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. marca 1943.

Žalujoči:

Ivan, soprog; Vasilij, sin in ostalo sorodstvo

Ljubezen Kristine Homanove

Gospa Kristina je rezala debele kose kruha. Ko je iztegnila roko in mu ponudila kruha, je spreletel Erika Bergena tako močan val navdušenja, strasti in sreče, da je prijel za ljubljeno roko in jo poljubil.

Tega ni storil Bergen kakor vitez, ki se zahvaljuje gospodinjici za graciozno vljudnost. Storil je to drugače in bilo je nekaj drugega. Naval čustva ga je premagal.

Kristina ga je prestrašeno pogledala.

»Ne zamerite!« je spregovoril proseče.

V hipu je spustil njeno roko, sklonil glavo in naslonil čelo na levo. Ves pretresen se je zadržal v sončni žarek, ki se je svetlil na njegovi časi. Kristina je opazila, kako se trese njegova krepka roka, kako drhtijo njegove markantne poteze na obrazu, kako premišluje.

»Ne zamerite, vse bo spet tako, kot je pravljica,« je rekel.

Potem je spet dolgo molčal.

Njegove oči so postale vlažne. Z njegovega obraza se je odtrgala solza in kanila v kozarec. Tudi to je Kristina opazila.

Potem je nenadoma vstal, podoben tekaču, ki se s stisnjenimi pestmi približuje cilju in zmaga. Dvignil je čašo in uprl svoje oči v Kristino. Njegov resen pogled se je razvedril, skoraj smehljaje ji je začel govoriti:

»Nisem hotel, nikoli nisem hotel! To morate vedeti, gospa Kristina! Pozabite! — Torej, samo na dobro prijateljstvo! Na dobro, dobro prijateljstvo!«

Tako je stal z dvignjeno čašo. Tudi ona je vstala. Gledala sta se iz oči v oči; ona z nežnim, srmežljivim in sočutnim pogledom, on pa z žalostnim. Globoka ljubezen ga je privedla do duševne omame. Ljubezen, ki jo je zdaj obvladal z železno voljo moža, z železno močjo.

Bolezen svetnika Homana

Kako hitro se spremeni v jeseni zlato razpoloženje!

Oblak zadostuje, da zakrije sonce, veter in mrzle sape odnašajo lepo pokrajino.

Hitela sta domov.

Gospa Kristina si je zelo prizadevala, da bi mu lahko kaj povedala. Za mnogotere misli, za mnogotera čustva, ki jih je imela tudi za njega, ni našla izraza. Čudno, da je bila v zadregi, v tako veliki zadregi!

Tudi Bergen je bil molčeč, ko je hodil ob njej. Za Kristino je bil njegov otožni smehljaj veliko bolj zgovoren kakor beseda in pogledi tam zunaj. Vedno iznova je je njeno srce sprasevalo: Kako naprej? Kaj se bo razvilo iz tega?

Veter se je igral s prahom. Tudi z listjem se je igral, ki ga je odnašal z drevoja.

In brezpomembne besede, tuje, kratke in vsakdanje so prihajale iz ust. Brezpomembne besede, kakor je brezpomembno listje, ki se obletuje z drevoja.

Ali naj bi pomenile te besede začetek velikega, dobrega prijateljstva?

Čim bolj je čutila, da bi mu morala povedati kaj prijaznega, čim bolj se je trudila, tem bolj je bila v zadregi.

In Erik Bergen ji ni pomagal.

Zdelo se ji je, kakor da stopa ob njej s svojim zaprtim, prapristnim in sanjavi svetom, kakor da je zelo, zelo oddaljen od nje.

Kako jo je prizadel njegov komaj vidni smehljaj, njegova otožna kljubovalna in vendar tako ponosna drža!

Ko je odhajal po cesti izpred vile, je gledala za njim z razdvojenimi čustvi.

Morda je pričakovala več opore za oblikovanje njunega bodočega prijateljstva. Ko sta se poslovila, se je Bergen samo otožno poklonil in se vljudno ter prisrčno zahvalil.

Ko je gledala za njim, je trepetala zanj. Na Kristinino srečo so zapihale mrzle sape.

Kako naprej? — Kako naprej?

— — — — —

»Moj dragi prijatelj!
Moj mož Vam pošlita prisrčen pozdrav. Z bolniške postelje, pomislite! Včeraj se ni počutil dobro in je moral leči.

Ko sem se zadnjič vrnila z najinega sprehoda, ki se je začel tako lepo, sem bila nemalo presenečena. Mož se je vrnil domov bolj zgodaj kakor navadno. Lahko si mislite, kako sem se prestrašila. V pisarni mu je postalo slabo — glavobol, lahka vročina, bolečine v udih. Zdravnik pravi, da bo v nekaj dneh gotovo okreval. Zato uživava to bolezen skoraj kakor nekaj lepega. Kot tretjega si želi Vas sem, dragi prijatelj. Vedno premišluje, če ste že končali z Vašim delom. Zanima ga konec romana. Kajne,

da boste kmalu prišli? Moj mož je nepotrpežljiv. Čez dan leži v svoji sobi na divanu, okrog njega pa so zbrane vse glavne osebe Vašega romana. Tudi ponoči premišluje o njih. Pomagajte mu, da bo to noč mirno spal in pridite kmalu, dragi prijatelj! Lepo Vas pozdravlja.

Vaša

Kristina Homanova.

»Mu je hudo?«
»Ni mu hudo.« Globoko in mirno ga je pogledala.

»Ne, zdravnik je rekel izrecno, da ne gre za hudo bolezen.«

»Kaj bi utegnilo biti?«

»Zdravnik pravi, da še ne ve.«

»Ali smem...?«

»Seveda, večkrat je že vprašal za vas. Kako bo vesel!«

»Lahko vam rečem, da naju ne skrbi. Vesela sem, samo vesela, da je mož enkrat ves dan doma. Kako redkokdaj sem deležna tega veselja!«

Da, vesel, nebeško veder je bil njen obraz. In vendar, če je to sploh mogoče, v teh dveh dneh je postal nekoliko bolj ozek; malo daljši je postal in Bergenu se je zdel še bolj ljubeč.

Bila je lepa kakor nevesta, zdelo se mu je tako srečna. Prožno je zletela po stopnicah, in mlada, vitka postava je spet izginila.

Ni razmišljal o tem, kaj mu je povedala o moževem zdravju: v njenem bistvu je čutil samo neznanško moč, ki ga je privlačevala.

Kakšna muka je v zavist!